

z izborna usposobljenostjo, da si imel zaslug, zaradi katerih te niso smeli ignorirati, da nisi pravzaprav ti njim, temveč oni tebi dolžni zahvale, da se žrtvuješ zanje in vzgajaš njih najdražje zaklade! Domišljavec, kaj takega so ti natvezili pač v učiteljišču ali pri kakem učiteljskem zborovanju. Morda si to tudi čital v kakem učiteljskem listu, ki pišejo vanj taki sanjavci, kakor si ti sam!

Zatorej hvaležno jemlji dobrote, ki jih uživaš v občini, v kateri službuješ. Ali si razumel? Vsakogar vljudno pozdravi in vedi, da te on plačuje, da on prispeva za tvojo eksistencijo. Kaj? — Da plačuje tudi za uradnike in častnike, in da tistim ne sme o tem niti ziniti? O, kolika domišljavost! Ali se morda hočeš primerjati z uradnikom, celo z državnim, ali s kakim častnikom? Ti lahko imajo svoje služabnike, ki jim jih država tudi lahko oskrbi in plača, a kaj ti? — Ti si vendar samo učitelj, ki bi ne smel pravzaprav imeti niti psa.

Da si tudi davkoplačevalec? To je pač brez vsakega pomena! V občinske ali volitvene zadeve se sploh nimaš vtikati, ker moraš stati nad frankami. Vse moraš odobriti, kar stori občinska ali okrajna prava, zakaj tista dela vse po zrelem preudarku, nesebično. Tako moraš, učitelj, verovati bodisi že tisto res ali ne!

In s kako spoštljivostjo govore razne klerikalne matere o učiteljskih ženah! No, ta pač ni zadela s svojo možitvijo terne, saj je dobila — samo učitelja. Hči matere, ki je kvasila take bedarije, pa še učitelja slednjič ni dobila. Zato se je lisica odpovedala grozdju, ker je bilo prekislo. Poznam tako mamico v nekem trgu na Sp. Štajerskem, ki se je svoje dni v dnevih blaginje izrazila v večji družbi proti nadučiteljevi soprog: »Ako bi imela tudi 10 deklet, ne dam učitelju nobenel!« Toda — tempora mutantur! Dve hčerki sta zdaj srečni učiteljevi soprogi, ostale še teh niso dobile, in sin se tudi ne sramuje svojega učiteljskega stanu! In uradi! Kako ti gledajo šele z visočine na učitelja. Predrznješ, komaj za učitelja je dognal šole in se drzne zahtevati, da bi bil plačan kakor uradnik! Še korporal ni bil med vojaki in hipoma hoče kaj takega dognati, do česar ima pravico le kak feldbebl!

»Vedno nas nadleguje ta učitelj s tem šolskim obiskovanjem!« meni klerikalni krajni, domači šolski nadzornik. »Ako bi imel kaj vesti, ne bi ovajal vedno ter bi privoščil ubožnim otrokom majhen zaslužek in nam gospodarjem pastirje in cenejše delavce. Potrebujem paglavca doma za pašo, a učitelj me ovadi! Še tega ne upošteva, da sem kot krajni šolski nadzornik njegov predstojnik.«

»Učitelj baje zagovarja duševno imetje naroda! — Smešno! Kakšno pa je to duševno imetje? Nikakega ne poznam!« se togoti kak drug klerikalni občinski velikan. »Fant se izšola, gre se učiti rokodelstva, potem je vojak in kar je dalje — to je njegova skrb. Učitelj bi pa rad naredil iz naših fantičev same gospode, danes pa itak že nihče neče biti za hlapca.«

Že dovolj! — Izkratka povedano: učitelj je vsakemu klerikalcu v nadlego in vsak bi ga najrajši imel za svojega slugo. Vsakdo nalaga učitelju samo dolžnosti, odreka pa mu vsakršne pravice. Ljudski učitelj — ta je moderni suženj!

Dopisi.

Kranjsko.

† **Leopold Potrebin.** Dne 4. pret. meseca zjutraj je zajokal mrtvaški zvon. Potrebin je preminul. Rešil ga je Vsemogočni strašne bolezni — pa tudi prezirljivih zavistnih ljudi. A on je ležal na mrtvaški postelji z obrazom mirnim, smehljajočim se — saj si je bil svest, da ni živel zaman! In privzdignil sem voščeno trepalnico — oko ni bilo osteklenelo — čisto je bilo in milo — saj je zrlo na velika dela v kratkem življenju — živel ni zaman učitelj in umetnik Potrebin.

In prihajali so oni, ki so ga ljubili, z rožami in darovali so jih onemu, ki je živel zanje. A onih ni bilo — ki so zakrivali njegovo smrt...

In v soboto popoldan so vzdignili krsto.

Znonovi so zabrnili, in brezštevilo ljudstvo je zajokalo. Pevci pa so peli umetniku žalostinke. Pomaknil se je izprevod. Nebroj vencev je kazal, da neso truplo človeka, ki ni živel zaman... Turobno so doneli zvoki godbe — igrala jo njemu, ki ni živel zaman!

In na grobu sta se poslavljala od njega gospoda nadzornik Stiasny in notar Hafner. Solzilo se je ljudstvo, ihtela je mladina.

Videl sem njegovo učenko, ubogega nezakonskega otroka. Iztegnila je nehote roko za krsto — hotela je imeti nazaj njega, ki je edini razumel njeno bol, ki ji je dal v šoli tega, česar je pogrešala, zapuščena od matere in očeta. Za Novo leto mu je še voščila zdravja — in zdaj ji ga bodo zagrebli. Tresla se je joku ubožica...

O, Potrebin, naš spomin bo vselej romal na tvoj zgodnji grob — dokler nas ne združi Vsemogočni tam nad zvezdami.

Slednjič naj omenim še to-le: Velika zahvala gre gospé davkarjevi Küssel in gospe kontrolorjevi Mahovčič, ki sta mu v bolezni tako ljubko stregli, dalje rodovini trgovca Hallerja za veliko požrtvovalnost, aranžerjema pogreba, gospodu kancelistu Zupančiču in gospodu kontrolorju Mahorčiču, gospodičnima učiteljicama Praprotnik in Šimenc, slavnima godbama z Zidanega Mosta in iz Kostanjevice, slavnimpevskim društvom iz Šmartnega, Litije in Kostanjevice, slavni požarni brambi iz Radeč in sploh vsem, ki so mu izkazali tolike simpatije ob njegovi smrti.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

„Jubilejska samopomoč“. Vse one zaostale člane prosim, da poravnajo svoja plačila, in to udnino za l. 1904 in nekateri (12) še donesek za zadnji slučaj smrti (pok. Val. Jarc). Rad bi imel račune v redu, ker nameravam izdati tiskano letno poročilo z imenikom članov. Naj se ne pozabi priložiti 10, oziroma 20 h za stroške. Položnice sem vsem razposlal. Če se je katera izgubila, ni krivda na moji strani.

Fran Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj zboruje dne 6. marca t. l. v šoli na Vidmu. Zborovanje se prične ob 10. uri dopoldne in se vrši po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Stavkova analiza po Kernu (g. Jamšek). 4. Želje in nasveti.

Obilne udeležbe pričakuje

odbor.

Konjiško učiteljsko društvo zboruje dne 3. marca ob 1/2 11. uri v okoliški šoli konjiški po sledečem vzporedi: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje tov. g. Jurka o čebelarstvu. 4. Poročilo zastopnika učiteljstva v okr. šol. svetu. 5. Volitev zastopnikov za občni zbor »Zveze«. 6. Volitev delegatov k zborovanju »Zaveze«. 7. Vprašalna skrinjica. 8. Predlogi in nasveti.

K mnogobrojni udeležbi vabi v imenu odbora
Mirko Kožuh, t. č. predsednik.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje dne 19. sušca ob eni popoldne v Smarju. Vzpored: Zapisnik in dopisi. Učitelj — zgodovinar, poroča tovariš Pilih. Iz šolske prakse. Slučajnosti. Pevska vaja.

K obilni udeležbi vabi odbor

Savinjsko učit. društvo je zborovalo dne 18. svečna t. l. na Gomilskem. Zborovanja se je udeležilo vkljub skrajno neugodnemu vremenu 16 članov ter gost g. jurist Kodermann. Na vzporedi je bilo več važnih dopisov »Zaveze« in »Lehrerbunda«. Savinjsko učiteljsko društvo se strinja z obema temama, o katerih se bo razpravljalo na glavnem zborovanju v Postojni. Da bi se naši stanovski listi še bolj razširili v našem okraju, smo izvolili za poverjenico gđc. I. Kodermannovo, ki bo izkušala pridobiti še več naročnikov ter bo tudi četrtletno naročnino od naročnikov pobirala. Kar se tiče rezervnega fonda, smo sklenili, da se bo pobiral denar za fond o priliki vsakega zborovanja našega društva z željo, da se nam kakor hitro mogoče preskrbi pravni zastopnik. Čimveč bo kdo dal, tembolj bo razveselil gđc. Miklič, ki bo nabirala v ta namen denar.

Zvedeli smo tudi, da je sklenil »Lehrerbund« pri zadnjem glavnem zborovanju v Lipnici, da mora biti vsak, kdor je član »Lehrerbunda«, tudi naročnik njegovega glasila. Mi se temu nismo udali, ampak smo sklenili, da ostane naše društvo še nadalje član »Lehrerbunda«, nikakor se pa ne zavežemo, naročiti se na njegovo glasilo. Ako pa »Lehrerbund« ne bo s tem zadovoljen, naj pa stori, kar hoče. Ali bi ne bilo bolje, da bi s temvečjo pravico »Zaveza« delala na to, da bi moral biti vsak »Zaveznik« tudi naročnik njenega glasila?*)

K zborovanju »Zveze spodnještajerskih učit. društev«, ki se vrši o Veliki noči v Celju, sta bila izvoljena kot zastopnika gg. Farčnik in Zotter.

G. predsednik Farčnik je tudi omenil Jarčev spomenik. Rekel je, da se je do sedaj prav malo nabralo, in ako bo šlo tako naprej, ni nobenega upanja, da bi mu moglo postaviti društvo dostojen spomenik.

Dalje je omenil g. predsednik tudi čebelarstvo društvo, ki se je rodilo v našem učiteljskem društvu. Prigovarjal je navzočim, naj bi po možnosti pristopili k društvu ter naznanil tudi, da je pristopilo k društvu večje število odličnih gospodov iz Šoštanja. Zborovanje čebelarskega društva se vrši spomladi.

Prihodnje zborovanje učit. društva se vrši 7. aprila.

Želeti bi bilo, da bi se sestavil pri našem društvu primeren pevski zbor; moči je dovolj, samo dobre volje je treba. Sploh si je pa nemogoče misliti učit. zborovanja brez lepega petja.

Goriško.

Zborovanje učiteljskega društva za goriški okraj se vrši dne 3. marca t. l. ob 1/2 10. uri dopoldne v dvorani »Slovenske čitalnice« v Gorici. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega rednega letnega občnega zbora. 2. »Zavezino« zborovanje: a) volitev delegatov, b) volitev morebitnega poročevalca, c) rezervni fond. 3. Dopisi podružnic. 4. Poročilo zastopnikov o njih delovanju v c. kr. okrajnem šol. svetu. 5. Poročilo stalnega odbora o njegovem delovanju. 6. Razni nasveti in predlogi.

K polnoštevilni udeležbi nas vabi stanovska samozavest, zanimiv vzpored in odbor.

*) Resnično je tako!

Književnost in umetnost.

„Popotnik“ ima v 2. letošnji številki to-le vsebino: 1. Didaktični formalizem (Spis za nagrado). — 2. V. Bežek: Moj odgovor. (Dalje). — 3. Ivan Kelc: O napakah značaja, ki se največkrat nahajajo pri naših šolskih otrocih, in kako jih odstraniti? — 4. I. Sega: Pedagoški utrinki. (XCIII—XCV). — 5. Razgled. Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika.

Vestnik.

Rezervni fond. Vrta koleginja gospica Minka Mikličeva iz Gomilškega je nabrala o priliki zborovanja »Savinjskega učit. društva« v Gomilski dne 18. februarja t. l. 14 K 80 v. za »Zavezin« rezervni fond. — Jako nas je razveselil ta znesek, ki je dozdej še prvi in ki nam ga je poslala nežna roka stanovsko zavedne gospice tovarišice. To je dobro znamenje. Rodoljubni gospici kličemo: Živele!

Blagajništvo.

Bela žena. V Ptujju je umrl dne 30. januarja 1904 g. Franc Schrei, učitelj v pokoju v 74 l. svoje starosti. Služboval je 34 let, in sicer: pri Sv. Marku pod Ptujem, Sv. Martinu nad Vurbekom, v Vurbeku, Ptujju kot nadučitelj 10 let, pri Sv. Urbanu v Slov. gor., 12 let kot učitelj v ptujski okolici, kjer je stopil 1882. l. v pokoj zaradi popolne gluhosti. Mož je bil odločno naprednega mišljenja, neustrašen in brezobziren ter je moral mnogo pretrpeti zaradi klerikalne gonje v zasebnem in javnem življenju. N. v. m. p.!

Umrl je v Stopičah pri Novem mestu dne 25. m. m. ondotni nadučitelj Ivan Rodič, star 60 let. Blag mu spomin! † Rihard Šeber, lastnik tiskarne v Postojni, je dne 25. pret. mes. nenadoma umrl. Zadel ga je srčna kap. Pokojni Šeber je bil založnik našega »Ročnega zapisnika« in šolskih tiskovin ter bil v resnici odkrit prijatelj naprednega učiteljstva, katerega organizacijo je tudi gmotno podpiral, saj je daroval vsako leto lepo vsoto za naš »Učiteljski konvikt«. Skozinsko naprednega mišljenja, je bil iz duše vnet za razvoj našega šolstva, kateremu v korist so mnogokrat tekli stroji njegove tiskarnice. Simpatičnemu in spoštovanemu možu bodi tudi med naprednim učiteljstvom ohranjen trajen spomin!

Gospoda Franca Paplerja, nadučitelja v pokoju v Borovnici, je zadel kap. Iskrenemu svojemu prijatelju in neustrašenemu somišljeniku želimo od srca zopetnega ozdravljenja.

Učiteljske vesti na Štajerskem. Nadučitelji se postali: v Čadramu nadučitelj iz Kaple Anton Brumen, v Zdolah učitelj iz Rajhenburga Martin Majcen, v Olimju učitelj iz Kozjega Oskar Zolnir. Učitelj-voditelj v Špitaliču je postal Ivan Časl iz Žiž.

Učiteljske vesti na Koroškem. Učitelj L. Ilič v Št. Jurju pri Celovcu je imenovan za šolskega voditelja v Kamingu. Prestavljeni so učitelji: R. Kilcer iz Zrelca v Št. Jur ob Celovcu, A. Schiestl iz Gozdanj v Žrelec, K. Kroat iz Trbiža v Pontabelj. — Šolski vodja R. Mörtl v Črnceh bo začasno poučeval tudi na Ojstrici. Za pomožnega učitelja v Jaborji je imenovan tamošnji provizor Fr. Božič. — Razpisano je do dne 10. marca mesto učitelja na Gozdanjah.

Iz seje deželnega šolskega sveta dne 18. februarja. Za nadučitelja je imenovan Ivan Vuga v Nadjem selu. Za definitivne učitelje, oziroma učiteljice so imenovani: Miroslov Repovš v Tržiču, Anton Sila v Ajdovici in Evgenija Lapajne v Senožečah. Definitivno so nastavljeni: Drag. Hlebec pri D. M. v Polju, Iv. Levstik v Toplicah-Zagorju, Leopold Marn v Škocijanu, Ivan Štrekelj na Vrhniki, Rafael Zupanc v Postojni, Marija Fajdiga v Doberničah in Julija Jaklič v Besnici. Premeščeni so: Nadučitelj Fr. Delcott iz Fara vasi v Podrago, učitelj Ant. Kerže iz Planine v Vipavo, Matija Primosch v Nem. Loko, Leopoldina Bukovitz iz Koprivnika v Staro Loko in Hedviga Schwicker iz Št. Lamberta v